

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

De obedientia in morbo erga medicum spiritualem, & corporalem. Thema.
Honora Medicum propter necessitatem. Eccl. 38.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

queant: Docendus est inquit S. Bernardus, Novitius, sic habere corpus suum, sicut agrum sibi commendatum; cui etiam minus multum volenti, inutilia neganda sunt: utalia vero etiam nolenti ingerenda: sic de corpore suo agere, sicut de non suo; sed ejus a quo pretio magno empti sumus, ut glorificemus eum in corpore nostro. Cui consonat, quod idem Doctor Mellifluus serm. 10. in Psal. Qui habitat, ait: Diligat anima carnem, tanquam datam in adjutorium, & ad a-

terna beatitudinis consortium preparatam: quibus verbis castigationem debitam non prohibet; perfectionem tamen nimiam minimè permittit; quando adjutorem non odisse; sed amare & fovere in iis, quæ contra Deum non sunt, solemus atque debemus. Sequamur itaque obedientiæ ductum, & nec ad dexteram, nec ad sinistram declinabimus, sed medium tenebimus, & discretionis metam feliciter attingemus.

REGULA XLIX.

DE OBEDIENTIA TEMPORE MORBI.

EXHORTATIO
IN EANDEM,

Necessariam in morbis esse obedientiam, probat.

THEMA.

Honora Medicum, propter necessitatem. Eccli. 38. 1.

VEL

Ægritudinis tempore, non solum observare unusquisque obedientiam debet, erga Superiores spirituales; ut ipsius animam regant; sed etiam erga Medicos corporales, & Infirmarios, ut corpus ejus regant. Reg. 49.

Orbus virtutum officina & schola est, teste S. Ambrosio, in hac schola discipulus est, quisquis æger est: quemadmodum ex adverso sanitas non paucis schola-

vitiarum est: quot enim, dum sanitate gaudent, genio suo indulgent, epulantur, debacchantur, pergræcantur; qui si morbo attinerentur, rectè agerent, sobrietatem colerent, nec non temperantiæ leges observarent. In-

Kkkk

firmitas

firmitas gravis sobriam facit animam. Eccli c. 31. 2. Quot, dum infirmo sunt corpore, castè degunt; qui viribus recuperatis, in pristinas libidinum sordes revolvuntur? an non igitur hitiùs è morbo decumberent, quibus adeò periculosa ac pestilens sanitas? quot mortales, dum viribus sunt integris; sexcentis curis, negotiisque profanis intricantur, dum interim de æterna animæ salute, cogitatio nulla. Dum verò eos providentia Divina compingit in lecto, morbúmque velut monitorem immittit, saniora agitant de cælo & æternitate consilia. *Anima morbo affecta, Deo propinqua,* ait S. Gregorius Nazianzenus Orat. ad cives. Verè igitur morbus, virtutum ludus & palæstra est. Quanam verò in hoc Gymnasio virtutes doceantur, aut requirantur, S. Ignatius reg. 49. & 50 depromit: in illa solam proponit obedientiam, in hac humilitatem, patientiam, resignationem & ædificationem aliorum. Ac proinde in hac exhortatione obedientiam exponemus, in sequente ad virtutes reliquas digrediemur

I.
Obedien-
dum me-
dico spi-
rituali.

I. Ut discipulus in schola progressum, in studiis, scientiisque faciat, ante omnia necessaria est obedientia: alioquin actum ager, & in cassum erunt omnia: si enim Magister jubeat linguam compescere, & indicat silentium: discipulus verò indefinenter fabulas misceat: si Magister jubeat pensum injunctum componere, lectiones memoriæ mandare, & explicationi aures attentas præbere; discipulus verò nusquam tractet, & omnia alia agat; nun-

quam in literis proficiet. Pari ratione, in morbo, tanquam in Gymnasio, primum locum obrinet obedientia. Et hæc quidem, ut monet S. Ignatius in regula, primum exhibenda est Medicis spiritualibus, ut animam regant; cujusmodi sunt, Prælati ac Superiores, Patres spirituales ac conscientia directores, quibus animæ morbos & infirmitates, nempe vitia, passiones, & peccata, ex officio curare incumbit. His igitur obediendum est, idque tanto magis, ut ait Rabanus, quanto anima præcellit corpori, atque salus æterna, quam confert Medicus spiritualis, præstantior est, sanitate corporali, modico tempore duraturâ, quam confert medicus corporalis. Hæc enim ratione obtemperamus, Christo Domino, Medicorum Medico & supremo Archiatro; dicenti: *Qui vos audit, me audit: qui vos spernit, me spernit.* Luca c. 10. 16. & verò cœlestis ille medicus nostram perspicuens subjectionem & obedientiam, melius nos quoad corpus & animam gubernabit, curabitque: qui tanto nos amore complectitur, ut theriacam præstantissimam, in omnium morborum & paroxysmorum nostrorum medelam, non aliunde, quam ex sanguine suo pretioso confecit, quam nobis indies exhibet in SS. Eucharistia mysterio, cæterisque Sacramentis. *Ipsius enim amore sanati sumus.* Ut loquitur S. Petrus Epist. 1. c. 2. 24. Et Isaias c. 53. 4. Atque ex eo S. Mattheus c. 8. 17. *Verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit.* Nimirum ipse verus est Samaritanus, qui primum hominem

hominem, ejuſque poſteros, à latronibus infernalibus ad mortē vulneratos ac ſpoliatos, oleo & vino gratiæ ſuæ ſanavit. Luca c. 10. 34. Hic autem verus Samaritanus & cœleſtis Medicus, per Superiores nos regit, curat, ſanat, quoque eis obedientiam exactiorem præſtiterimus, eò melius, feciſſiſque ab eo adjuvabimur, dirigemur atque curabimur.

Hiſ ergo Medicis ſpiritualibus, inſiſtimus penitus ſe ſubmittat, ac dirigendum tradat; & ſecurus erit. v. g. Ut Sacerdos inſirmus penſum horarum canonicarum perſolvat, aut intermitat: ut ad aram faciat, aut non faciat: ut ſacerdotio nondum initiatus, ſive ſcholasticus, ſive laicus, ægrotus ſacroſancto Miſſæ Sacrificio, feſtibus ac Dominicis diebus, interſit, aut non interſit; ut diebus eſurialibus jejunium ſervet, aut non ſervet; carnes manducet, aut non manducet: vel ſi conſcientiã angatur, ut exhomologem de tota vita repetat, aut non repetat; ut vitæ ſacro, unctiõneque ſupremã, ad ultimam luctam muniatur, aut non muniatur, ubi ſtatum ſuum aperuerit, acquieſcendum eſt omnino, cogitandumque, Deum O. M. qui uſque ad vitæ terminum, vel ſaltem eò uſque ſuaviter eum per Superiores direxit, in præſenti quoque neceſſitate non dereliſturum; quin potiùs in neceſſitate graviori, plus opis allaturum, ipſique inſpiraturum, quid inſirmi ſaluti, & incolumitati conveniat.

Luculentum hujus rei exemplum præbet Sacerdos quidam de Socie-

tate, Oeniponti in Tiroli, Collegii miniſtrum agens: qui cùm, multis annis, hãc tentatione vexatus fuiſſet, tanquam ſi non eſſet in gratia Dei; & nihilominus; obedientiã juſſu ſacrificium miſſæ celebrãſſet, more ſocietatis: paulò ante mortem, admirandam cum dæmone luctam ſuſtinuit, ingereute, ipſum gratiæ divini expertem vixiſſe, adeoque perperam ſacrum peregiſſe ac divinis abuſum fuiſſe. Ipſe verò Pater ſe obedientiã paruiſſe reſpondit; ac ſpe animi firmante, dimidiã circiter ante obitum horã, lumine & ſolatio divino perſuſus exclamavit: *ſcimus, vicimus!* tandemque placidè ac piè in Domino obdormivit.

Obediamus igitur & nos, uti in vita reliqua; ita in morbo, Superioribus & animarum noſtrarum Rectoribus: hãc viã, ab ipſo Chriſto, animarum & corporum noſtrorum medico peritiſſimo atque expertiſſimo, tutius certiſſiſque regemur, atque de dæmone victoriam reportabimus.

II. Obediendum præterea eſt medicis etiam corporalibus, ut corpus regant ac curent. Spiritus Sanctus per os Eccleſiaſtici c. 38. 1. monet: *Honora medicum, propter neceſſitatem.* Honor autem in Divinis Scripturis tria ſignificat; reverentiam, obedientiam, ac ſuſtentationem. Ita filii jubentur honorare parentes, quia eos revereri, eis obedire, & ſi indiguerint, ſuſtentare tenentur. Triplex hic honor, ſimilitudine medico debetur. *Honora Medicum.* Id eſt, advoca, conſule, reverere; deinde ejus conſilia & præſcripta magui

II.
Obedien-
dum me-
dico cor-
porali,

magni aestima & amplectere, denique laboris stipendium eidem persolve, *Propter necessitatem*: nam ad morbos curandos necessaria est Medici perita industria, utpote morbi naturam, ejusque remedia, infirmo ignota, calientis. Quemadmodum enim vestibus conficiendis sartor, calceis confuendis sutor, cibus ritè coquendis magirus est necessarius: ita ad morbum explorandum, medicamenta, diætámque præscribenda necessarius est medicus: cuique enim in sua arte credendum est: quod, si infirmitate pressus neglexeris, ejusve ordinationibus non obtemperaveris, evenire poterit, ut in morbum lethalem & incurabilem incidas, ipsiusque mortis fauces incurras.

Deinde *Propter necessitatem*, Textus græcus habet *Propter utilitatem*. Τίμα ἰατρῶν, πρὸς τὰς ὑγείας. Honora Medicum ad, seu propter utilitates. Ex obedientia enim Medico exhibita varix utilitates proveniunt. 1. Aeger Medico obtemperans in lucris reponit meritum obedientix. 2. Deo obsequitur, illique rem gratam præstat: *Etenim illum creavit & Altissimus Eccli. c. 38.* sanxitque & instituit, ut Medici operâ in necessitate utamur; eum in finem tot medicamina creavit, & herbis, plantis, succis, metallis, gemmis, mineralibusque, tot tàmque salutares & admirandas virtutes indidit, ad medelam scilicet hominum. 3. Vel ipsa comprobatur experientia; pharmacorum virtute, complures sanitati pristina reddi, dolorum acerbiter leniri, & de vita periclitantes, mortis faucibus eripi. 4. Tametsi Medicus

imperitiâ & ignorantia suâ aberrans, medicamenta incongrua adhiberet, Deus tamen O. M. omnia in obedientis emolumentum novit convertere: quemadmodum enim ipse massâ ficum, Isaia jussu, in cataplasma redactâ, & vulnere Ezechia Regis impositâ, Regem potuit curare, licet alias obfurator, vulnereque nocivâ. *Isaia c. 38.* Et sicut ipse luto, oculis imposito, alius visui noxio, visum cæco restituere novit: ita pariter idem ille Deus, si voluerit, etiam pharmacia inconvenientibus, infirmum restituere poterit: *A Deo enim est omnis medela. Eccli. 38. 2.* Aut si fortè Divina bonitas sanitatem ægro reddere noluerit: mors felix ac beata eidem eveniet, à Deo ad salutem ordinata; cum alioquin coevalituro, diutiusque vitam protraherò prævidet, eventura damnationis æternæ pericula.

Illustre aequè ac mirabile obedientix Medico exhibitæ exemplum recensit P. Massæus L. 3. vitæ c. 7. de S. Fundatore nostro Ignatio, qui ita Medicis parebat, ut verba eorum pro oraculis duceret, & omnem prudentiam deponuisse, ac curam omnem in eum projecisse videretur. Cum stomacho gravissimè laboraret aliquando, ex nimio videlicet hepatis calore, adhibitus Medicus, quo Domus utebatur, juvenis, nec peritissimus; qui frigida corporis constitutioni causam illico attribuit; nec mora, quidquid excogitare potuit ad corpus & præcordia calefacienda, præscripsit: fenestras, forèque cubiculi bene oberari jussit; deinde languentem multâ veste cooperire

cooperire sese, postremò, quàm calidissimo cibatu, & exiguo mero; sed quam austerissimo refici. Quæ omnia Ignatius licet sibi, non leuibus argumentis, minime accommodata sentiret, & Medicum non peritissimum esse nôllet; tamen ne cum extremo quidem vitæ periculo, contra ejus edicta, quicquam essatus est. Aestas erat summa, calores in Urbe maximi, ingenti stomachus pondere premebatur, manabat è corpore & membris omnibus tanta sudoris copia, ut culcitra ac vestes maderent: & tamen ex præcepto, intra calida fomenta, se continebat ægrotus; ardebat siti, sed nihil omnino refrigerans poscebat; discruciabatur doloribus acerbissimis, sed nullam vocem edebat; linquebatur suum interdum, nec id indicabat; donec Patres periculum adverteutes, admonuere Alexandrum Petronium Medicum excellentem, qui audiens, cernensque hæc omnia, & modum male procedendi, vociferatus est, hominem calore necari, pandi mox fenestras iussit, frigidæ hautum affatim dari præcepit, atque ita S. Pater obedientia merito auctus, pristinam sanitatem recuperavit.

Idem Doctor Petronius, cum S. Ignatius quadragesimam, quamvis affecto corpulculo, perseveranter servasset, feriâ quartâ sanctioris hebdomadæ febrî correptus est. Nec dubitavit idem Medicus, totum id ex infirmitate ortum nimia; quocirca pulli galinacei esum, circa vesperum illi præscripsit, abique incertus, an id facturus esset Ignatius. Altero die redux

quæsit, num factum? responsumque ita. Tum Medicus: Plures qui quadragesimam non servarunt, hoc tempore incidunt in morbum, quibus ego carnis esum præscripsi, sed nimis grande id piaculum putant, hoc tempore edere: tu verò, qui totam ferè quadragesimam ad finem servasti, tamen edisti carnes: hoc ego miror. Tum S. Pater serenâ facie: *Atqui obediendum est.* Nec plura, Mirificè hoc dicto delectatus Medicus, magis sanctitatem Viri suspexit.

Idem & nos dicamus, Charissimi, in quovis morbo: *Obediendum est.* Medicus iussit: obtemperandum est. Difficile, quod imperatum est, accidit: sed parendum est.

III. Obedientia denique vi hujus regulæ præstanda est *Infirmariis*, ut corpus infirmi regant. *Infirmarium* verò nomine. Intelligimus Præfectum sanitatis, quem communiter in Collegiis domibusve professis agit Minister, in tyrocinio Socius Magistri, à quibus *Infirmarii* inferiores diriguntur, & ad quos in rebus majoris momenti recurrunt. Hi autem *Infirmarii* plerumque sunt Laici, aut saltem non Sacerdotes, quibus proinde obedientiam exhibere majoris est meriti; deinde sanitatis Præfectus, cum non semper adsit, nec in omnibus particularibus infirmum dirigat; sed multa minuta *Infirmarii* charitati & discretioni relinquat, & huic obediendum est. Tertio ordinariè non sanitatis Præfectus, sed *Infirmarius*, medicamenta, cibum, potum, & id genus alia porrigit; in quibus sumendis æger

LIII inter-

III.
Obedien-
dum Infir-
mario.

interdum se difficilem præbet, quandoque neciva sibi danda postulat, aut saltem eo tempore, quo nocumentum allatura essent. Itaque si præscripta à Medico Infirmarius præbeat, acceptanda sunt ex obedientia; si non præbeat, relinquenda: si potum neget, dum negare oportet, exercenda est patientia juncta obedientia, si è strato surgere non permittat, cum non oportet surgere, acquiescendum est ex obedientia, atque ita de cæteris.

Posset tamen interdum contingere, à sanitatis Præfecto atque Infirmario, Medici mentem de tempore, modove pharmaca sumendi, haud rectè percipi, erroremque admitti, & infirmum fortè vitæ periculo objici: verùm si id infirmo constet, ei licebit id ipsis proponere, ac rogare, ut Superiorem aut Medicum consulant, num rà ratione procedendum judicet; in periculo præsertim morbi vel vitæ graviore. At si non liqueret eorum error, æger obediendo securus erit, etiam si per errorem mortem oppeteret: foret enim obediens usque ad mortem, & obedientiæ victima: si verò Deo placeret, errorem eorum corrigere, ejus id foret singulare beneficium. Atque hâc ra-

tionem, animo constituti cum Apostolo asserere valeamus: *Sive vivimus, sive morimur, Domini sumus.* Rom. 14.

Quocirca, Dilectissimi, non sanitatis tantùm, verùm etiam valetudinis adversa tempore, obedientia virtutem nobilissimam exerceamus. 1. Erga Superiores, ut animas nostras dirigant & curent. 2. Erga Medicos & 3. Erga Infirmarios, ut corpora nostra sanitati restituant. Hoc pacto Deo Dominio nostro ipsi obedientiam præstabitur, meritis nostris cumulum ingentem adjiciemus, & Dei dispositione singulari, sive sanitatem recuperemus, sive non, sive vivamus, sive moriamur, omnia in bonum & emolumentum nostrum cedent: obedientibus enim, Deumque diligentibus, omnia in bonum cooperantur; & obediens mori non potest, ut refert Climacus grad. 4. de obed. de Achatio, in obedientia virtute mirè exercitato, qui cum pro mortem è sepulchro à sene quopiam evocaretur, rogareturque, num mortuus esset, respondit: *Obediens mori nequit.* Obediemus igitur & mortem non videbimus, sed vitam æternam in cælis adipiscemur.

